

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Uj jégbiztosítási szövetkezetek.

ióta a mezőgazdasági válság felütötte ijesztő fejét, azóta folytonos gondoskodás tárgyát képezi a földes gazdák között az ellenszerek kérdése.

Elvül az elmélet azt az irányt szabta ki, hogy: Szaporítsák bevételeiket, illetőleg csökkenték a kiadásokat. Ezen jelszónak realizálására az első lépés, hogy a gazda a termelés, a bevétel biztosítására befolyó tényezőket jutányosítsa, vagyis hogy a termelést minél olcsóbbá tegye.

A gazdasági egyletek, mint a nyomott gazdák érdekeinek hivatott szószólói, részint a föld termő erejének észszerű kihasználásában, részint az értékesítési piacok előnyeinek kikutatásában fejtették ki eddig gyámolító közbenjárásukat; de a gazdára rendszerint nehezedő állandó terhek mérséklését még eddig nem fogták próba alá. Most legújabbán a biztosító társulatok élémesebbjei, indítva a közszükség érzetétől, a termelési költségeknek egy igen jelentékeny hányadát, a jégbiztosítási terhet, igyekeznek könnyíteni.

Eleddig a gazdasági egyletek e téren csak annyit vittek ki, hogy részint az egyleti tagoktól befolyt biztosítási díjaknak néhány százalékát gazdasági célokra visszaadták, részint pedig a tagoknak némi százalékot a rendes díjakból engedtek.

Azonban a terményáraknak fokozatos árcsökkenése folytán ezen előnyök ma már elégteleneknek bizonyultak, miután a nagy konkurrencia miatt ama csekély engedmények a bajon többé nem segítenek.

Igy tehát a többi termelési költség mérséklése sorában fölmerült a jégbiztosítási — mint szintén termelési — kiadások mérséklésének komoly kérdése is.

Nagyon eleven ezen szükségérzet különösen megyénkben, ahol nincs év kisebb-nagyobb jégverések nélkül; sőt vannak egyes tájékok és dűlők, melyekben a jégeső, a folytonos ismétlődés folytán, mint állandó évi csapás, akár előre levonásba vehető, ha biztosítás által nem csökkentetik.

Az orvoslás módjai közt első sorban az állami kényszerbiztosítás került szóba, azonban praktikus ember, az úgy sürgősségét tekintve, ily előkészítetlen és távoli sikerű nagy koncepciótól alig remélhet segédelmet.

A kényszerű kölcsönös biztosítás meg az egyéni szabadság korlátait sértené s különben is beláthatlan kockázattal terhelné az egységeket, úgy hogy azt azok esetleg el se viselhetnék s így éppen a biztosítás fogalma volna veszélyeztetve.

Most tehát azt projektálja az Első Magyar Biztosító Társaság, hogy a jégbiztosító gazdák lépjenek szövetkezetbe; minden szövetkezeti tag tizenkét évre áll be és kötelezi magát egy évi díjösszeg erejéig készfizető kezességét vállalni az esetleges károkért, de anélkül, hogy ezen elvállalt részleten felül bármi néven kockázatot vagy utánfizetést vállalna. Az egységi (pl. száz fűt utáni) díjak a lehető legolcsóbbra szabottnak s természetesen a pártolás mérvéhez képest kisebbednének; az üzleti nyereségy pedig a szövetkezeti tagoké maradna olyképen, hogy annak fele kamatozólag gyümölcsötterendő tartaléktőke képzésére fordítatik, mely azonban a 12 szövetkezeti év letelte után a tagok közt részarányban felosztatik. A nyereség másik fele pedig minden üzleti év lezártával mint osztalék a tagok javára iratik s a következő évi köteles befizetéseikből előleges törlesztésként levonatik.

Állítólag azt mondja a valószínűségi számítás, hogy az egyévi díjösszeggel elvállalt kezességi teher az egyesekre nézve nem tekintendő komoly kockázatul, mert a díjak mérsékléséből 12 éven át származó megtakarítás ama kezességi összeget jóval meghaladja. Ugyanezen

összeg, ha pl. az első évi díjösszeg egy millió fűt lesz, egy milliót fog kitenni és ily alaptőkével — mint a praksis bizonyítja — rendkívüli eseteket kivéve, bármely biztosító társulat megállhat.

Tehát az egész kísérlet tulajdonképp egy érdekeltségi szövetkezet, melynek vagyonát valamely tekintélyes biztosító társulat olcsón kezeli és egyuttal a valószínűségeen túli veszteségekért szavatol.

A szövetkezeti tagok kártérítési ügyeiben megynként bizalmi férfiak tognak választatni s a becslő bizottság elnöke rendszerint a megyei gazdasági egylet egy-egy korifeusa lesz, hogy a tényleges viszonyokhoz képest eleget teheszen a károsultnak is, de a szövetkezet érdekeit is védelmezhesse.

Ami végül a tagsági kötelezettséget illeti, az 12 évre szól ugyan, mert a statisztika szerint ennyi idő alatt átlag egyik év kedvező időjárása a másiknak esetleges veszteségeit remélhetőleg kiköszörüli; azonban a tagok, természetesen viszonyaik, vagy a forgalom különféléseéhez képest évről-évre módosíthatják a biztosítandó összegeket.

Nem tudjuk, érkezett-e már a mi megyénk Gazdasági Egyesületéhez ilyen ajánlat; de jónak találtuk a tervezés elzetesen is figyelmükbe ajánlani mindazoknak, akik kiválóan termelő megyénk érdekeit szívükön hordozni hivatvák.

Ha most éppen nem is évadszerű ez a téma, azért jó lesz szóba hozni; mert nálunk, ha jövőre életbeléptetve akarjuk ezen újítást látni, akkor már bátran hozzá lehet s kell is fogni a népszerűsítéshez.

Reflexiók

a Bács-Bodrogh megyei közs. tanító-egyesület bajai közgyűléséhez.

I.

A „Bácska” 68. számában a címzett tanító-egylet közgyűlésének lefolyását olvasva anélkül, hogy beküldőjének különben minden tekintetből kifogástalan sorai érdeméből a legkevesebbet is elvonni céloznék, szükségesnek találtam e tekintélyes ülés tárgyi lefolyását magára, a közgyűlésben részt nem vett megyebeli tanítóságra való tekintetből, körülményesebben leírni. Teszem ezt először azért, mert a tárgyalat tételre nézve történt megállapodások fölötté tanulságosak, s másodsor mert habár a Bács-Bodrogh megyei községi tanító-egyesület működési célját tekintve, nem is egyedüli, de koránál s kebelében működő tanterfiak képzettségénél fogva, irányadó testület, melynek határozatai, mint a tapasztalat s megfontoló elmélet összesített eredménye, az oktatás metodikájában e megye tanítóságát a legközvetlenebbül érdekelheti. De nem lehet közömbös a tanítói konferenciák megállapodásai magára a laikusra sem. Az oktatás-ügy mindenkit érdekel, a társadalomnak az iskolások útján való közvetlen befolyásától az iskolák belső dolgai sok helyütt még irányítvák s így általánosságban csak szolgálatot cselekszünk, ha egyes fontosabb vagy korszerű tanügyi kérdésekben nyilvánuló szakvéleményeket a konferencián kívül is értékesítünk. — Megkívánja ezt végül a népiszkolai ügy jelen fatális helyzete is, midőn az oktatás sokoldalú követelményével szemben, mi gyakran a melléktektetek ápolása mellett, az iskola tulajdonképeni célja, eltekintünk és „a sok fától nem látjuk az erdőt”.

Ez utóbbi szempontból lett felvéve a megyei tanító egylet közgyűlésén „Az irálygyakorlatok kezelése” című tétel is, mint oly tantárgy, mely speciális voltánál fogva, az általános nyelvoztatás tág fogalom körébe esvén, az őt megillető külön ápolásban alig részesül.

A fogalmazást, mint a népiszkola ismeretkörét túlszárnyaló követelést figyelmen kívül hagyják s valljuk be őszintén, vajmi kevés iskola dísekedhet, hogy a fogalmazás fokozatos képzésére tervszerű, egyöntetű tanmenettel bírának.

S vajlon mi okozza a fogalmazás mellőzését? Könnyű a felelet; bizonyára e kérdés szavazat alá bocsátásával, tanítóink okul a népiszkolai tananyag halmazát, no meg, mint fennebb említém, a népiszkola keretét felülmúló túlzott követelést nyilvánítanak.

Mindkét állítás téves; sok ugyan címleg a népiszkolai tantárgy, de a tananyag redukálása az iskola viszonyához mérten a tanító feladata, s így, ha túlterhelésről van szó, okul elsősorban a tanító csak ömagát s tervszerűtlen eljárását állíthatja; azon vélemény-

nyel szemben pedig, mely a fogalmazást a népiszkola tárgykörén kívül állónak tartja, — alig érvelhetünk, hisz az elemi képzés reális célja fogalmazás tanítása nélkül meg sem is közelíthető.

Hazánkban a fogalmazás tanítása rendszeres alakot a beszéd- és értelem gyakorlat, mint kötelezett tantárgy behozatalával nyert; e tárgynak a gyermek lélektani fejlődéséhez alkalmazott kezelése lényeges motívum, hogy belső sajátja a beszédképeség fejlesztésével egyszersmind egyéni kifejezést is nyerjen. Nyilvánvaló ugyanis: bármennyire jártas legyen valaki a nyelv szerkezetében, a helyes gondolkodás és beszédés kellékeiben, e jártassággal még nincs meg benne egyszersmind a képesség, hogy gondolatait a legismertebb tárgyra nézt megalakítani, egymáshoz viszonyítani s írásban kifejezni tudja; ellenben művelt, beszédés emberekkel való hosszabb érintkezés és beszédgyakorlás folytán, szabadon beszédűvé vál maga a gyermek is és gondolatát határozott könnyűséggel fejezheti ki. A beszéd értelem-gyakorlat az ismeret közlésén kívül, tehát a gyermeki gondolat egyszerű, de világos kifejezésére is szoktat és így lényegében a fogalmazás alapvetője.

Minden tanítás bizonyos körülmények beálltával, bizonyos előzmények létesítésétől függ; a fogalmazás sem képzelhető kellő tárgyismeret s a kifejezés formai szabályainak gyakorlati elsajátítása nélkül.

A tanító szabatos, tiszta nyelvezete, egyszerű, a gyermek felfogásához alkalmazott tárgy közlésével azonban még nem biztosítanak a sikert, ha az ismeret reprodukálását nem követelnők s különösen ha nem ön-állósítjuk a gyermeket arra is, hogy szellemi tehetőségének a tárgyviszonyához mérten írásbeli kifejezést is tudjon adni.

Ezek előrebocsátásával s a népiszkolai fogalmazás fontos tárgyának beismerése mellett tekintjük meg, minő elveket állított fel a közgyűlés „Az irálygyakorlatok kezelése” című tárgyban.

A) A fogalmazás-tanítás általános elvei:

1. Legyen a tanítás fokozatos. Adjunk elinte rövid és könnyebb, későbbben hosszabb és foglalkoztatóbb, első ízben ritkán, majd sürűbben írásbeli dolgozatot.

2. Legyen a gyermek szellemi tehetségéhez, a tanítás tárgyához és az ismeret-közlés fokához alkalmazott.

3. Minden fogalmazvány előbb szóbelileg oldandó meg; azaz legyen az többé kevésbé tárgyismétlés; tehát nem annyira produkció, mint inkább reprodukció.

4. A minta-példák és gyakorlatok szemléltetve a táblán fejtendők meg. Az alakítás lényege, minden egyes változata megmagyarázandó és indokolandó.

5. A dolgozatokat minden körülmény között ki kell javítani; a kijavítás lehetőleg gyakran szemléltetve az önkifejtő módszer alkalmazásával eszközöltessék. A kijavított dolgozatok tisztázati példatárba gyűjtendők.

6. A több tanító vezetése alatt álló osztályok irálygyakorlati szerves összefüggésben álljanak, miert is ily osztályokban a fogalmazvány tárgy- és terjedelem beosztása tervszerűleg s a tanítók által közösen állapítottassék meg.

B) A fogalmazástanítás eszközei:

1. A szemléltető oktatás. Szoktassuk a gyermeket arra, hogy a hallottakat értelmes, teljes mondatokban utánmondani és szabatosan kiírni tudja. A beszédészervi fogyatkozással bírókat szüntelen gyakoroltassuk; a hibásan kijavított vagy kiírás összeállításban figyelmet kívánó szavakat a táblán elemezve irattassuk s ejtessük ki.

2. A társalgás. E tekintetből a gyermekkel szemben bármily alkalommal, ha hibásan fejezi ki magát, javítással rendezzük; ha ferde fogalommal bírna a tárgyról, világosítsuk fel; az által a gyermek nyelvbéli ismerete tágul, itélete s következtetése tisztább és szabatos lesz.

3. Az olvasmányok kezelése. Sohase elégedjünk meg egyszerű olvasással bármily hibátlan és értelmes legyen is az, hanem tartalmát lehető teljes kivonatan mondassuk el; irálygyakorlatul pedig első sorban apróbb kérdésekre adandó feleletekben, a felsőbb osztályokban pedig a gondolatrend és vázlat megállapításával irassuk azt le.

4. A nyelvtan, különösen a helyesírás tanítása. Nyelvtan, írásbeli gyakorlatok nélkül homokra épített ház. E tárgynál az irálygyakorlatok kiválólag a helyesírás és hibátlan mondat szerkezeten alapulnak; a tanító figyeljen, hogy az a gyermekre meddő és unalmas ne legyen.

5. Bármely tantárgy kezelése. A földrajz, történelem vagy a természettudományi tárgyak bármelyike is nyújt alkalmas anyagot, azt rövid mondatokba foglalva, belőle akár történeti elbeszélést, mesét, mondát, vagy leírást alakítani.

6. Előtervezés vagy előkészítés. Ez a levelek s ügyiratok fogalmazására vonatkozik s lényege abban áll, hogy bármily levél vagy ügyirat fogalmazását kívánjuk is, mindenképp a tétel megbeszélése folytán nyert gondolatrendet megállapítjuk és a kellékeket sorrendezzük. (Polyt. köv.)

Hirek.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Deme Károly okl. polg. tanítót a titeli polg. iskolához tanítónak; Balajthy Ilona tanítónőt a szabadkai képezdehez rendszeresített segédtanítónői állomásra; Deme Károlyné szül. Rill Vilmát a titeli állami elemi iskolához ideiglenes minőségben tanítónőkké nevezte ki.

Elismerés. A földmívelési, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter Mohol községének, hogy az adai földmívelési iskolánál egy neveléssel ellátására 150 frtos évi alapítványt tett, elismerését nyilvánította.

Kinevezés. Eckert János titeli polgári iskolai tanító, az újvidéki kereskedelmi iskolával kapcsolatos polgári iskolához helyeztetett át, illetőleg léptetett elő. Benne egyik szorgalmas, alvégi levelezőnknek gratulálunk.

Budavár visszafoglalásának kétszázados jubileumát Bajmok község is megülte. Matkovich plébános emelkedett szellemű, történelmi reflexiókban gazdag és nagyszabású alkalmi szent beszédet tartott, melyet csak azért nem közlünk, mert majd minden községben tartattak szebbnél szebb beszédek s egyik-másiknak közlésével, a többiek mellőzésével, részrehajlást követnének el, amihez nem érünk jogot. A meghatározó szónoklaton zsufolóság volt a templom, csak az elüljárók hiányoztak, mert „vagy nem fértek be, vagy fontosabb dolguk akadt” — írja a hamis levelező.

Egyházi zene. A szabadkai szt. Terézia főtemplomban vasárnap ünnepélyes nagymise volt Budavár 200 éves visszafoglalása emlékére, mely alkalommal a város törvényhatósága és a hadsereg főtisztjei is megjelentek; a szabadkai kath. legényegyesület szintén megjelent, bevonult az ünnepélyes misére. Az egyházi zene és énekkar kitünően adta elő Gaál Ferencnek egyik miséjét, melyet maga a szerző vezényelt. Az „Agnus Dei” Komor J. ur énekelte kellemes és iskolázott baryton hanggal. Az offertóriumra Illánkovics k. a. énekelte a Bach Gounod gyönyörű „Ave Mariáját.”

Előmunkálati engedély. A közmunka- és közlekedési m. kir. miniszter Oroszy Antal budapesti lakosnak és érdektársainak, a Szabadka sz. kir. város területén és onnan Sándor község mellett, a szegedi országot mentén, a palicsi fűrdőig vezető úton szabványos vágású, gőzmozdonyú vasutvonalra az előmunkálati engedélyt fél évre megadta.

Megyéink ismét gazdagabb lett egy nagyjelentőségű kulturális faktórral. Ugyanis Bács-Almásán a kegyelmes és bőkezű érsek-bibornokunk és Bács-Almás község saját jól felfogott érdekében hozott áldozatkészségéből emelkedik a község legszebb utcájában az apácák zárójára a bent levő leányiskolákkal, mely e hóban rendeltetésének átadott. Az impozáns épület — írja levelezőnk — már tavaly teljesen kész volt, de bizonyos legyőzhetlen akadályok miatt az iskolanénik nem vonulhattak be. A kik ezen, a községre nézve monumentális művön fáradtak, megérdemlik, hogy még a legkésebb utókor is hálaosan emlékezzék meg rólok; mert a nép legnagyobb jótéveje az, a ki szellemét igyekszik mivelní.

A folyó hó 4-én tartott budapesti népiünnepélyen rendezett lövészünnepélyen Eckert János bajai lövész puskával a legjobb céllovónak bizonyult.

O-Morovica község letelepítettése százados évfordulójának emlékére — írja levelezőnk — szeptember hó 5-én ünnepélyt rendezett és azt a lehető legegyszerűbben ülte meg. Az ünnepély a községünkben lévő hitfelekezetek — t. i. református, róm. kath. és izraeliták — templomaiban egy időben kezdődött, hol a lelkes urak által alkalmi egyházi beszédek tartottak. Az isteni tisztelet végeztével mind a három hitfelekezet hívei a községhez a előtti téren gyűltek össze, hol a Hymnusz elnéklése után a község jegyzője, Kun szabó Antal ur tartá alkalmi beszédét, mely után Máthé László tanító ur felolvasta „Emléklapok O-Morovica község 100 éves múltjáról” című művét, melyet a népes község kitartó figyelemmel és érdeklődéssel hallgatott végig. A felolvasás után a Szózat elnéklése alatt lelepleztetett százados évfordulóján emlékül állította e követ 1886. évi szeptember hó 5-én. Ezután a község derék bírójára, Varjas Sándor ur köszönetét fejezte ki a nagy községségnek a szives megjelenésért. Az ünnepély déli 12 órakor ért véget. 50 terítékű bankett is volt, melyet Sebaly János ur igen díszesen állított ki. A kitünő ételnek fűszereztek a toasztok. Az ünnepélyen jótékonykodás is gyaraglott, a mennyiben id. Mendege István ur a községnek dologra képtelen szegényeit hussal és borral látta el, Nagy István ur pedig az óvoda alapra az egyesületnek 50 frtot adományozott.

Ujvidéken egy levágott ökrök gyomrában négy, teljes súlyu aranyat találtak. Hogy miképen jutottak ez aranyak az ökrök gyomrába, azt nem tudják.

A m. kir. postatakarékpénztár forgalma augusztusban következő volt: A főkimutatás szerint 41,736 betéttel 237,359 frt 37 kr tételt be és 6914 felmondás alapján 130,443 frt 59 kr fizettetett vissza. Az augusztusi összes forgalom 367,802 frt 96 kr, felülmúlja az összes előző hónapok forgalmát; az eddigi legnagyobb, július havi forgalom csak 364,739 frt 69 kr tevén ki. Az augusztusban megtakarított tiszta betét 106,915 frt 78 kr, azonban a júliusnál kisebb, minthogy a betétek összege csekélyebb, ellenben a visszafizetések összege nagyobb, mint az előző hónapban. Az augusztusi betétek átlaga 5 frt 69 kr, megközelíti a júliusi 5 frt 89 kr átlagot, míg a visszafizetések átlaga 18 frt 86 kr felülmúlja a július havi 17 frt 04 kr átlagot is. A rendelkezésre álló statisztikai adatokból kitűnik, hogy 1886. augusztus 31-én 73,061 betétkönyvecské volt forgalomban s minthogy ugyanez időben 1,068,583 frt 75 kr tiszta takaréktöke volt összegyűjtve, egy-egy betétkönyvecskére átlag 14 frt 62 kr tiszta takaréktöke esik a júliusi 12 frt 82 kr és március havi 9 frt 84 kr átlag ellenében, a mi a betevők szakadatlan takarékoságáról tesz tanúságot.

A közlekedésügyi m. kir. miniszter a Ferencsatorna belveizet szabályozó társulat alapszabályait jóváhagyta s annak felügyeletével Lisznai Tihamér főmérnököt bizta meg.

Meghívás. A zombori első ünségélyző szövetséget f. évi szeptember hó 12-én d. e. 9 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a szövetséget tagjai tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgysorozata: Aligazgató választása, nemkülömben a felügyelő 3 as tagu bizottság egyik tagjának f. évi augusztus hó 21-én leköszönése folytán a felügyelő bizottság kiegészítése illetőleg megválasztása. Kelt Zomborban, 1886. évi aug. hó 29-én. Millassevits János, szövetségeti igazgató.

Adakozás. A szatmármegyei árvízkarosultak javára, a megye alispánja útján, Glozsán község 2 frtot, Kupuszina 4 frtot, Pr.-Szt.-Iván, Ó-Sztaár és Szónta 5 - 5 frtot adományoztak.

Örökösök kerestetnek. 800 márká örökség vár bizonyos Szücs Pálra és rokonaira, kiknek Mayer Magdolna nevé elődjük 64 évvel ezelőtt Darmstadtól (Württemberg) Kulára költözött. A magukat igazolni tudó örökösök jelentkezhetnek a budapesti főkapitányság 34 sz. szobájában.

Színészet. Uj-Szivacon a Lóbl-féle kávéház helyiségében Hegedüs István színtársulata pár napok óta színi-előadásokat tart. A társulatot, mely jó erőkből van összealkotva, repertoárja is eléggé változatos és kielégítő, eddigelé szépen pártolják.

A veprováci tűzkárosultak részére újabb adakoztak: 1. Hódságh község elüljáróságának gyűjtése a takarékpénztár adományával 130 frt. 2. Filippova község elüljáróságának gyűjtése 75 frt 60 kr. 3. 24-27 mm. buza, 10 kgr. liszt, 33 kgr. szalonna és 16 z szappan 3. Kalocsa bibornok-érsek Ó eminenciájának kegyes adománya 200 frt. 4. A hódsághi takarékszövetkezet adománya 10 frt. 5. Vámoscher Nándor ur adománya 5 frt. 6. Lakatos J. ur adománya 1 frt. 7. Dr. Pertschi Ferenc ur adománya 10 frt. 8. Uj-Verbász község adománya 50 frt. 9. Uj-Sóóvé község elüljáróságának gyűjtése 34 frt 30 kr. 10. R.-Militics község elüljáróságának gyűjtése 23 szák buza és 50 frt. Ugy a buzgó gyűjtőknek, valamint a nagylelkű adakozóknak hálás köszönetet mond Veprovác község elüljárósága.

Gyilkosság. Szeghegyről írják: Folyó hó 6-án a különben oly esendes és békés községünk egy borzasztó gyilkosságnak volt színhelye. Ugyanis cserbenkai származású Jung Mihály napzsámog és neje Diel Zsófia verekedés közben roppant szívtelen módon agyonütötték ittas lakótársukat Krausz Ljost. A barbár házastársakat rögtön elfogták és a toplai járásbírósnak átszolgáltatták. A holtat — mi után bíróság boncoltatott — másnap nagy néptömeg kíséretében tették örök nyugalomra.

A r. k. iskolaszék 9-én csütörtökön ülést tartott, melyen a r. k. központi elemi iskola termei jövő évre az ipari-iskolának újból átengedtetnek. — Stolitsis itteni tanító Bács-Almásra választván meg, helyébe Szabadka Gyula választott meg.

A zombori magyar olvasó-körben f. hó 13-án (hétén) esti 8 órakor közcsoara lesz. A kör azon helybeli és vidéki tagjai, kik részt venni óhajtanak, sziveskedjenek a köri szolgánál 1 frt 50 krt (mely összegből 50 krajcár a zenére esik) lefizetni. R-ményelhetőleg a megyei közgyűlés alkalmából számos vidéki tag fog a kör kedélyesnek ígérkező mulatságán megjelenni. Kedvező idő esetén a vacsora a kerti helyiségben lesz, vacsora után pedig hold és lámpa fény-nél versenykuglizás.

Beküldetett. A dob-utcai vízlevezető árkokban egész nyáron át nem csupán a különféle istálló hulladékok fertőztetik a levegőt, hanem egy döglött kutya szeptember 7-ike óta a Dekker féle istálló végében lévő árokponton valóságos undorító látványt nyújt. Kérem a tek. városi rendőrtörőkapitányi hivatal, sziveskedjék intézkedni, hogy az ily kolerát előidéző tisztálanságok mielőbb eltakarítsanak. Egy dobuteai lakós.

Elvi határozatok iparügyekben. A munkakönyvvél nem bíró segéd, segédi minősége tekintetében a magy. kir. földmívelési, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, mint harmadfokú hatóság azt a határozatot hozta, hogy a munkakönyv hiánya a munkaadó iparosra nézve kihágási eljárást von ugyan maga után, de a segédet segédi minőségéből nem vetkőzteti ki. Ennélfogva a közte és munkaadója közt keletkezett bérfizetés vitás ügy az ipartörvény 75. § a alapján az eljáró elsőfoku iparhatóság által lett volna eldöntendő.

Hymen. Fényes esküvő ment végbe Kulán f. évi szeptember 5-én d. e. 11 órakor a gör. kel. szerzetes templomban. Tisztelendő Boberity Milán vranovai g. kel. kíségető-lelkész vezette oltárhoz főt. Maximovits Lázár esperes-plébános kedves és művelt leányát, Maximovits Angelia kisasszonyt.

A szabadkai torna-egylet f. hó 19-én délután 6 órakor tartja meg évi rendes tisztújító közgyűlését.

Kuláról írják: Budavár visszafoglalásának kétszázados emlékünnepét Kula mezővárosa is a nagy nap méltóságához illően áhítatos kegyelettel ünnepelte meg. Már kora reggel hirdették a tüzlőtől zenekar vidámul harsogó trombitahangjai a nap fontosságát. A róm. kath. szentegyházban d. e. 10 órakor Hirling káplán tartott nagyhatású, hazafias szellemű szónoklatot, megemlékezőn abban az ünnepély magasztosságáról és a történelmi főbb mozzanatok érintésével, azok érdemnyelkben oly nagy horderejű következményeiről, ugy egyházi, mint magyar állami szempontokból. Ezt a főt. Szakács esperes-plébános által celebrált ünnepies „Te Deum” és szt. mise követte. Az ájtatosságot nagyban emelték a mise egyes részei alatt közreműködött Tápay Bella és Bognár Berta kisasszonyok, ép oly kellemes, mint lélekemelő énekeikkel. Az istentiszteleten a hatóságok, a községi elüljáróság, a tüzlőtők, és vallás és nemzetiségre való különbség nélküli nagyszámu közönség vett részt.

Tűzvész. Monostorszegh községében folyó hó 5-én d. u. fél hatkor Ganzl Nándor háza ismeretlen okból kigyulladt, s csakhamar a lángok martaléka lett. Ezer szerencse, hogy szélesend volt és hogy a ház nagy fákkal van körülvéve, különben az egész ház sor leégthetett volna.

Árverés. Ulrich Ágoston és neje 2707 frtra b. ingói szept. 27. Szabadkán.

Dautováról írják: Budavára elfoglalásának 200 éves fordulóját községünk is megünnepelte. A hálaadó istentiszteletet főtisztelendő Buday Károly helybeli plébános végezte két bajai szent ferencendi lelki-átja segédlete mellett. Az alkalmi beszédet Cziráky

Zsigmond helybeli káplán mondotta oly hévvel és szónoki tüzzel, hogy kevés szem maradt szárazon annak hatása alatt.

Szülőföldisme.

Első oktatás a földrajzban Bács-Bodrog megye leírásával. (A miniszteri tanterv szerint a népiszkolák III. osztálya számára írta: Krausz Bernát tanítónő, ára 25 kr.)

A legjobb tankönyv is a népiszkolában — csak elég jó.

A jellegűl vett paedagogiai igazságból kiindulva szándékozom ismertetni e művecskét, mely a fenti cím alatt, a közelmúlt hetekben hagyta el a sajtót, s mely a III. osztály tananyagát és specialisan Bács-Bodrog megye leírását tárgyalja.

Figyelmesen átnéztem, sőt áttanulmányoztam e kézikönyvet; s miután abban nemcsak lényeges hibákra és hiányokra, hanem törvényeinkkel nem mindenben egyező állításokra is találtam: helyén valónak látom, hogy a nyilvánosság terén t. kartársaimat is figyelmeztessen a szembeütlőbb hibákra és hiányokra, hogy így a netaláni használat esetén, azokat könnyebben kikerülhessék, kijavíthassák vagy pótolhassák.

Megjegyzem még, miszerint ismertetésemben vagy ha úgy tetszik, bírálatomban a könnyebb utátekint-hetés céljából a könyv beosztását követem.

A szerző e munkáját a miniszteri tanterv alapján készítette, nagyon helyesen; más kérdés azonban, hogy a miniszteri tanterv inteniőinek s az általános paedagogiai elveknek megfelelőleg-e? — Sajnos, nem mindenben. Így nem látom szem előtt tartva sem az alapság, sem a fokozatosság elvét, mely szerint minden, amit a gyermeknek tanítunk, kétszégbevonhatlan igazság legyen, s továbbá mely szerint a könnyebbről a nehezebbre, a közéliről a távolabb esőre vezetendők a nevelédek.

Ime a szerző művében mit tapasztalunk?! A könyv „Szülőföldisme” címet visel, s benne az első rész a világ- és égi testekről szól; ez anomalia! A szülőföldismét nem előzheti meg a csillagászati földirat, melynek szerző szerinti tudományos színezettel való felruházása meg éppen nem illik a népiszkola III. osztályának keretébe, s nem főként ez évfolyam kezdetén.

Epp így nem helyeselhetem, hogy szerző előbb szól a községekéről, azok osztályozásáról, sőt igazgatásáról, s csak azután a családról; nézetem szerint helyesebb és természetesebb a családból kiindulva, ismertetni meg a községet, mert hiszen a családok alkotják azt. Es itt nem hallgathatom el, miszerint szerző a községek osztályozásánál nem a mai törvényes meghatározást követi, mely szerint vannak kis és nagy községek, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városok; hanem beszél faluk, mezővárosok, városok és sz. kir. városokról. A tanítónak s még inkább a tankönyvíróknak tudnia kell, hogy mezővárosok, városok és sz. kir. városok, habár e nevet használják is: ma már törvény szerint nincsenek, kivétel csupán a sz. kir. városok képezhetnek, miután e név az újabb törvényekben is előfordul, illetőleg meghagyott.

De helytelen a faluk és városok definíciója is (14. lap), mert vannak faluk s éppen megyénkben is nagy számmal, melyek nem két-három, hanem 20-30, sőt több utcából is állnak; de Békés-Csaba, Orosháza stb. 20-30 ezer lakossal bíró faluk voltak nemrégben. Sőt tulajdonképen ma is azok nagyközségi szervezetűek; ellenben vannak igen kicsiny, ugynevezett sz. kir. városok, mint pl. Baka-, Bélabánya, vagy éppen Ruszt.

Mit szóljak azon állításra, hogy a kisbíró az elüljárósághoz tartozik? (15. l.) Bizony csak eseléd az s nem elüljáró.

A szülők rendezik a háztartást, mint a községi elüljárók a község dolgait — mondja szerző (a 16. lapon) — no nem egészen ugy! A község ügyei törvények és szabályrendeletek alapján intéztetnek s első sorban nem is az elüljárók, hanem a községi képviselő testület által; míg a családban kell, hogy a szeretet legyen a főtvörvény.

Es itt az összetartozás révén eltérnek kissé a könyv beosztásától s kérdem szerzőtől: mi az oka, hogy míg a megyei bizottságot (bár azt sem egészen helyesen), sőt a közigazgatási bizottságot is behatóan ismerteti: a községi és városi képviselő testületről, mely pedig a gyermeket közvetlenül érdekli s amannak kiinduló pontját képezi — egy árva szót sem szól?

De térjünk át a határra. A földnek alacsony, kis köralakú kiemelkedését halomnak vagy (?) dombnak nevezzük. (19. l.) Szerző, mint kulai lakos, bizonyosan jól ismeri a Telecskát? no az pedig sem nem kicsiny, sem nem köralakú és mégis domb. A halom, domb és hegy elnevezés kizárólag az emelkedés magasságától, nem pedig alakjától függ.

Ha a hegyek egymásba fűződnek, mint a láncszemek, akkor hegylánc támad. (19. l.) De kérem, ilyen abszurdum még se tanítsunk a népiszkolában!

Ha több folyó egyesül, folyam jön létre. (21. l.) Vajjon?! A Tiszában sok folyó egyesül, még sem lesz belőle folyam!

Ha az állóvíz nem nagy kiterjedésű és tisztátalan, sással, náddal van benöve, akkor mocsár, posvány vagy pocsolya nevet visel (22. l.) — Összezárt fogalom! A mocsár nagy kiterjedésű is lehet, mint pl. Sárréte, Hanság stb. mocsaraink, s ezeknek medencéje nem szokott kiszáradni, legfeljebb rendkívüli szárazság alkalmával; posvány vagy pocsolya pedig az olyan állóvíz, melyben csak esőzés, hóolvadáskor van víz, s ha ilyenek nem táplálják — kiszárad.

Amint több patak egyesülése egy folyót képez, épp ugy több község együttvéve egy járást (24. l.) Vagy jó hasonlatot vagy semmilyen se! A patakok a folyóban elválaszthatlan egységgé lettek, nem így a községek a járásban. Ne erőtsük a dolgot képtelen hasonlatokkal; mert tovább menre, az következnek, hogy amint több folyó egy folyamot, úgy több járás egy megyét, s amint több folyam egy tengert, úgy több megye egy országot képez; de hát a földrészeknek e szerint mi felelne meg?

Minden járásban egy kir. járásbírósg is van, ide tartoznak oly nagyobb peres

vel és szó.
zon annak
rásával.
számára
y is a népis-
ég jó.
kiindulva
fenti cím
ót, s mely
s-Bodrogh
yoztam e
s hibákra
mindenben
ak látom,
figyelméz-
hogy így
ben kike-
ben vagy
ántekint-
y alapján
an, hogy
s paeda-
nem min-
az ala-
minden,
an igaz-
ebbről a
teendő a
nk?! A
az első
! A szü-
földirat,
tel való
III. osz-
zedetén
előbb
gazgatá-
riant he-
a ismer-
alkotják
szerző a
megha-
gy köz-
gal fel-
rosok,
még in-
városok,
használ-
elt csu-
név az
gyatott.
tija is
kben is
20-30,
rosháza
nrege-
rvezet-
sz. kir.
Ruszt!
az elül-
ed az s
m int
ait —
n ugy!
k alap-
ók, ha-
esalad-
könyv
gy mig
vesen),
erteti):
pedig a
kiinduló
ku ki-
k ne-
nyosan
iesiny,
omb és
ságtól,
lnek,
ámad.
itsunk
jön
egye-
sű és
öve,
a ne-
nocsár
lanság
ott ki-
hával;
mely-
yének
egy
szég
ason-
n el-
gek a
atok-
amint
nyét,
egye-
zerint
óság
pres

ügyek, melyek 300 frtig terjednek (24. l.).
— De vannak ám kisebb, 20 frtig, 50 frtig terjedő peres ügyek is! Ezek azonban — úgy látszik — szerzőre nézve nem léteznek, mivel egyszerűen agyonhallgatja őket. Már pedig első sorban a 20 frtig terjedő községi bíráskodást, azután az 50 frtig terjedő béké-
bírói eljárást kell megismertetni, s csak ezekről térni át a kir. járásbíróságokra. De tovább menve, hol van az megírva, hogy a járásbíróság csak 300 frtig ítélhet? Nem ártott volna egy kis utánjárás, szerző lakóhelyén éppen van is kir. járásbíróság, s így könnyű szerrel megtudhatta volna, ha már a törvénykönyveket nem akarta lapozgatni (a mi pedig egyebekre nézve sem ártott volna), hogy ma már még ki nem kötött perekben is 500 frtig, kikötve pedig akár milliókra menő értékekben ítélhet a kir. járásbíróság.

A politikai rész tárgyalására nézve csak annyit kívánok megjegyezni, hogy az, az előszóban hangsúlyozott térképvázlat elvének nem felel meg teljesen. Mert ha ezt nem csupán szépen hangzó utasításul adja szerző, hanem követi is: akkor az egész megyét egy helyből — mondjuk Zombor — kiindulva kellett volna tárgyalnia, nem pedig a járásokat egyszerűen egymásmellette sorakoztatni minden átmenet, minden összekötő kapcsolás nélkül.

Nem helyeselhetem egyébiránt — a lélekszámtól eltekintve, mi szintén megfontolandó — a házszámok felsorolását sem; ez csak zavart okoz a gyermekekre nézve és nem is felel meg mindig a valóságnak. De ami leginkább meglepett, az, hogy szerző telecskai dombokat, Dunát, Tiszát stb. emleget, holott ezeket még meg sem ismertette. Már pedig nem jogszerű azt mondanom, hogy Zombor a Ferenc-esatorna, Bezdán a Duna, Szivac a telecskai dombok mellett fekszik, ha nevédekem még mit sem hallottak azokról. Különben az egyes helységek ismertetése sem egészen megbízható. Így, hogy csak saját községemet, Feketehegyet, s a szomszéd Szeghegy és Kis-Hegyes (nem mint szerző hibásan írja: Hegyes) vegyem fel példának: szerző azt mondja Szeghegyről: lakói a telecskai dombokon szép mennyiségű bort is természetesen (36. l.). Hát igaz, hogy természetesen, de éppen nem olyan szép (talán inkább nagy?) mennyiségben, hogy az érdemes lenne a földrajzi könyvben való megemlékezésre. Inkább teszik ezt a szomszéd Feketehegyen (melyről megint hibásan van mondva, hogy az előbbtól alig félórnyira van, mert bizony a két község közti távolság mindössze csak 5 perc), Bács-Bodrogh megye ezen egyik legnagyobb bormelől helységében, honnan évenként több ezer hektolitert szállítanak a tiszai oldalra, Dél-Bácskába stb.

És ha már a legtöbb helyen felsorolta szerző a netaláni pénzintézeteket, közmívelődési társulatokat, miért nem teszi ezt általánosan? Hiszen Kis-Hegyesnek olvasóköre, takarékpénztára s önszervező szövetekezte van, Feketehegyen szintén évek óta van virágzó önszervező szervezet, iskolai célokra szolgáló Eötvös-alap, olvasókör, nép- és olvasóköri könyvtár.

Nem tudom, mily pontosak a többi községekre vonatkozó adatok, de — megvallom — bennem gyanút keltenek, ha egyszer szerző a lakóhelyével szomszédos községek viszonyait sem ismeri. De hát az Istenért t. kolléga! miért nem kért fel minden községben egy-egy kartársát? Megvagyok győződve: szívesen szolgáltak volna hű és pontos adatokkal. Volna ugyan még több észrevételem, de miután ezek jobbadán másod harmad rendűek, nem folytatom talán már különben is kissé hosszúra nyúlt megjegyzéseimet; kartársaim ezekből is megértik, a mire egyébiránt bizonyosan maguktól is rájöttek, hogy mit tartanak a kérdéses műről, s hogy azt csak nagy óvatossággal vihetik be iskolájukba jelen alakjában.

Feketehegy, 1886. évi szeptember hó 6-án.
Bakay Károly,
tanító.

A görög keleti néptanítók országos gyűlése.

(Tartott Zomborban, 1886. szept. 7. és 8.)

A zombori g. keleti néptanítók kezdeményezése városunkban e hó 7-én és 8-án országos g. keleti tanítógyűlés tartatott, mely népszerűségénél és a hozott határozatok jelentőségénél fogva, csakugyan országos jelentőségűvé lett. A gyűlésre 161 hivataloskodó tanító és tanítónő jelent meg, kik közül megyénkbeli 72, szerbiai 10, a többiek hazánk különböző részeiből, Szlavóniából és Horvátországból valók.

Gruits Miklós zombori felső népiskolai tanító kifejezést ad a fölötti örömeinek, hogy a szerb testvérek a zombori tanítók felhívása folytán, oly szép számban megjelentek és a szőnyegen forgó tárgy fontosságának megfelelő higgadt és tárgyilagos eszmecsere és egyuttal korelnök és korjegyző választására hívja fel őket. Korelnökké: Mikovits Nesztor szt.-tamási, korjegyzővé: Gyorgyevits Döme ugyanottani tanítók választattak meg.

A korelnök röviden megköszönvén a beléje helyezett bizalmat, a tulajdonképeni választás megejtésére hívja fel a jelenlevőket. Megválasztanak: elnök: Gruits Miklós zombori; alelnök: Neskovits pavlovcei (Szerémmegye); I. jegyző: Blagojevits János zombori; II. jegyző: Milits György újvidéki; III. jegyző: Koszits Máté kikiindai; IV. jegyző: Gyorgyevits Döme szenttamási tanítók.

Gruits M. elnök a tisztikar nevében köszönetet szavaz a bizalomért s aztán kezdetét veszi az érdemleges tárgyalás. Az eleve kitűzött tárgysorozat három pontból állott: I. Tanító-egyesület megalakítása. Ezen egyesület kettős, mondhatnók hármas célt tűzött ki magának, u. m.: A tanítók továbbképzését; tanítói segély-alap létesítését és a szerb tanítóknak a karlovici kongresszusba való bejutása iránti mozgalom megindítását.

Blagojevits János, mint kijelölt előadó, hosszasan ismerteti az alapszabály-tervezetet s kéri azt a részletes tanácskozás alapján elfogadni. Koszovác Máté melencei tanító ellenindítványa mellőzésével, a közkezen forgó alapszabályok, habár egy egész napi vita után, de csekély módosításokkal elfogadtatnak. Jellemzőnek tartjuk megemlíteni, hogy az alapszabályok tárgyalásánál Knezevich Dusán csanádi tanító azt indítvá-

nyozta, hogy az alapszabályok közé egy külön paragrafusban adassék a magyar nemzet iránti lojalitásuknak kifejezés. A nagy többségben ez az indítvány nagy visszataszítást szült, mondván: minnek azt papírra tenni, ami már egyszer a szívből honol.

Az elfogadott alapszabályoknak felsőbb helyre való juttatására kilenc tagú bizottság választatik, melynek tagjai a következők: Gruits Miklós, Blagojevits János, Jorgovits Zsófia, Szojkovits Izák, Arsenovits István zombori, Konyovits Sándor bresztováci, Milits György újvidéki, Koszits Máté kikiindai és Poppovits Lázár sándori tanítók.

II. A kongresszus kebeléből kiküldött tizenötös bizottság által tervezett szabályzat fölötti véleményadás.

E tétel tárgyalás alá vétetvén, Koszovác Máté melencei tanító az előző napi gyűlés folyamán kiküldött s Bekics panosovai, Blagojevits zombori, Neskovits pavlovcei és Mihajlovits ó-becsei tanítókból álló bizottság javaslatát hosszasan indokolván, előterjeszti, hogy: Miután a kongresszusi választmány által kidolgozott javaslatban először a kisdudóvokról, másodsor a siketek-némák és vakok neveléséről egy szó sincs; a tanítóképzésről, valamint az iskolai felügyeletről pedig csak hiányosan van említés téve: indítványozza, hogy a kongresszus ezen hiányok pótlására felkéréssek.

Érdekes vitát keltett ezen javaslat alkalmával a tanítóképzés ügye, az iskolai felügyelet és a tanítók minimális fizetésének kérdése. A képzésre nézve abban állapodtak meg, hogy a tanítójelöltek, ne a gymn., polgári, vagy reáliskolákban, hanem a képezdek elé állítandó külön előkészítő tanfolyamokban készíttessenek elő.

A szigorubb és hatásosb felügyeletre nézve abban állapodtak meg, hogy kerületi, egyházmegyei iskolai felügyelők és egy főfelügyelői állás szerveztessék. A kongresszusi javaslat szerint a 360 forintban megállapított minimális fizetést a szabad lakáson kívül 500 frtban kéri megállapíttatni.

III. A szerb iskolák tantervének célszerűbb szerkesztése.

Blagojevits János a 40 tagra leapadt ülés előtt a tanterv szerkesztésére nézve a következő 3 pontban foglalja össze indítványát: 1. Miután a főállás tanterv nem felel meg a célnak: az iskolai tanács újabb tanterv kiadására szólíttassék föl. 2. E tanterv szerkesztésénél a tanítói testület véleménye meghallgatassék. 3. A tanterv az osztatlan, valamint a két, három, négy, öt és hat tanítóval bíró iskolák számára külön-külön állíttassék össze.

Ezen indítvány Neskovits és Milits azon pótindítványával, hogy egyrészt a tantervről a tervszerűség kellő figyelemben részesíttessék, másrészt pedig minden egyes tantárgynál a tanítás alaki célja is megjelöltessék, — elfogadtatott. Ennek keresztülvitelével a fentebbi bizottság bízott meg.

Végül az elnök köszönetet szavazván a gyűlésen mindvégig jelenlevő Gräff Nikáz kir. s. tanfelügyelőnek és Nikolics György városi alkapitánynak, mint hatósági kiküldöttnek, a gyűlést zsvivózásközött feloszlatja.

Kedden este a Csitaonica helyiségeiben igen látogatott és érdekes programu hangverseny volt, melyet vig tánc követett.

Általában az egész gyűlés komoly és imponáló hangulatban folyt le. Csak az a kár, hogy a zombori szerb praeparandia, melyben a jelenlevők többsége képesítést szerezte, az egész aktus alatt tüntetőleg mellőztetett. Lehetnek e tények privát okai, de a higgadt szemlélő nem értheti, hogy egy oly férfi, mint Vukicsévits Miklós, a szerb Sokrates, miért mellőztetett, sőt meg se hívatott? Talán csak nem félték, hogy a szívekbe oltott, tehát alapszabályba foglalni fölösleges, magyar állam iránti lojalitást radikális indítványaival zavarta volna?

Hazafias ünnep Adán.

„Tüzesen sütt le a nyári nap sugára“, mégis meggyünk, mégis utazunk, hogy a nagyvárosi port egy kis barátságos falusi levegő váltsa fel.

Adára érkeztem, hol éppen ünnepélyre készültek. Ezt megnézzük, gondoltam magamban s úgy tevők, miként gondolám. Kimentem a falu végére, hol a földműves iskola előtt álló díszes új kereszt környéke, az épületről lobogó nemzeti zászló, s a nevédeknek ünnepi ültözéke sejtetni enged, hogy miután ily kora reggel az előadás helyett 30 nevédek várakozási álláson találok, nagy dolognak kell történni akkor, midőn itt még vasárnap is dolgoznak, azaz pardon, ugy értem, hogy tanulnak. Azt suttogták, hogy a kereszt környéke azért van szőnyeggel behúzva, az árok áthidalva, hogy a keresztzentelést, miután már négyszer elmosta az eső, most már végrehajtják.

E feltevés valóban bizonyult, mert nemskóra két lelkiatya érkezett az iskola elé, kiket mindjárt követte egy hatalmas néposoport egyházi és nemzeti színű zászlókkal.

Az ünnepélyes isteni tiszteletet Opitz Sándor végezte, melynek befejeztével oly hazafias szónoklatot intézett a néphez, melynek párját csak ritkán lehet hallani bárki ajakáról.

Az emlékek-keresztet a nép hazafias adományából hozta össze a lelkiatya, azon szomorú eset alkalmi megünneplésére, mely Zentán ment végbe 1849. febr. 1-én, hol 2000 magyar gyilkoltak le a felbőszült szerbek. A szónok szavai mély meggyőzőséget keltettek, s nem volt szem, mely ne könnyezett volna.

A nép zokogását csak a hazafias lelkész gyönyörű beszéde multa felül, mely megkapóan jellemezte a mult keserű történetét. „Nem támadó vagy védő harcban, nem tisztességes ellenség kardja előtt, nem természet-szerű halállal hulltak el azon szegény boldogultak; hanem egy ádáz ellenség tört rájuk boszútól libegve, hogy a menekülők, a védtelen aggok, nők és gyermekek vért ontsa csak azért, mert magyarok, mert hazafiak voltak, kik keblükre ölelték gyilkosait“, ezt

lehetett érteni az egészről, de nem ezen szavakkal és hangon volt az mondva.

Sirt a közönség a meghatottságtól, s a derék lelkes még egy imát rebegett a Zentán elstekért, még egyszer figyelmükbe ajánlotta hiveinek a hazaszeretetét és egyetértést s hogy a multra fátolyt vetve, egymás kölcsönös szeretete és tiszteletében találjanak a jövőre vigaszt; áttért a Budavárának kétszáz éves megvételét jellemző multra és gyönyörű szónoklatot tartván annak előzménye és következményeiről s ezzel egy hazafias ténykedésével gazdagította az ily emlékekben oly gazdag multját.

Innen a közönség a közeli temető-kápolnába ment, ott is misét halgatott, melynek befejeztével a hivatalos szertartás nagymise következett a városban, Budavárának a töröktől 200 évvel ezelőtt történt visszavételének megünneplésére.

Az ünnepélyes isteni tiszteleten jelen volt a hatóság, a hivatalnoki kar; s mint afféle kíváncsi nagyvárosi polgár, kérdézősködtem a felől is, hogy hát a szerb testvérek mikor tartják az e tárgyú szent miséjüket, mire szőnyű esodálkozásomra, azon választ kaptam, hogy az öreg pap nincs itthon, a fiatalabb lelkész társ pedig azt üzenté vissza az e tárgyban kérdézősködő hatóságnak, hogy az egész dolog nem tartozik rá, semmi köze azon ünnepélyhez.

Erre összeszedtem satorfátomat s Zentán keresztül akartam Valkányba érni a vasúthoz, de miután azt hallottam, hogy a zentaiak a helyett, hogy a mult szomorú eseményének megörökítésére gondolnának, a mire pedig ők volnának a legilletékesebbek, folytonosan civakodnak s egymást újságban is legazemberzik: megdöntöttem a dolgot s elhatároztam, hogy Moholon keresztül megyek Topolyára.

Most itt várom a vonaton, hogy Budapestre mehessenek, hogy azonban addig is az időt gyümölcsözőleg használjam fel, ime szerkesztő ur van szerencsém e cikkel kedveskedni.
Kándor.

Naptár.

Szeptember.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
10 Pént.	Tol. Miklós h.	Jodók	29 Sz. Iván lefej.
11 Szom.	Jácint vt.	Prótus	30 Sándor pk.
12 Vas.	C 13 Mar. sz.n.	C 12 Szirus	31 E 13 B. A. övl.
13 Hétfő.	Amát	Loránt	1 Szeptember
14 Kedd.	Sz. Ker. felm.	Ker. felm.	2 IV. Ján.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Lakás.

Iskola-utcában illetve Basa-utcában, Csarsch-féle házban egy nagyobb úri lakás azonnal bérebe kiadandó.

Bővebb felvilágosítást ugyanott nyerhetni.

124. és 204. sz.
b. v. 1886.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. kereskedelmi váltótörvényszéknek 17,337. és 28,041/polg. 1886. számú elrendelő és a palánkai kir. járásbírósnak 1377., 2238. és 2308./polg. 1885. számú kiküldő végzése által Sárkány és Weisz cég, ugy az Assekuratió Generali m. vezérigynöksége budapesti lakosok végrehajtatók javára Nikolits Izidor és Nikolits D. János tovarisovai lakosok ellen, 72 frt 62 kr. tőke, ennek 1886. évi február 26-tól járó 6% kamatai, és 368 frt 04 kr. tőke, ennek 1885. november hó 1-től járó 6% kamatai és eddig összesen mindkét fél részére megállapított 133 frt 61 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 792 frtra becsült gabonából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a palánkai királyi járásbírósnak 2781./polg. 1886. számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen vagyis Tovarisonán leendő eszközésére 1886-ik évi szeptember hó 14-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1886. évi szeptember hó 1-én.
Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

LISZT-ÜZLET MEGNYITÁS.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a főtca Sztanimirovics-féle házban

LISZTRAKTÁRT

nyitottam, melyben **legjobb minőségű buza- és rozs-lisztet lehető legolcsóbb árak mellett fogok kiszolgáltatni.**

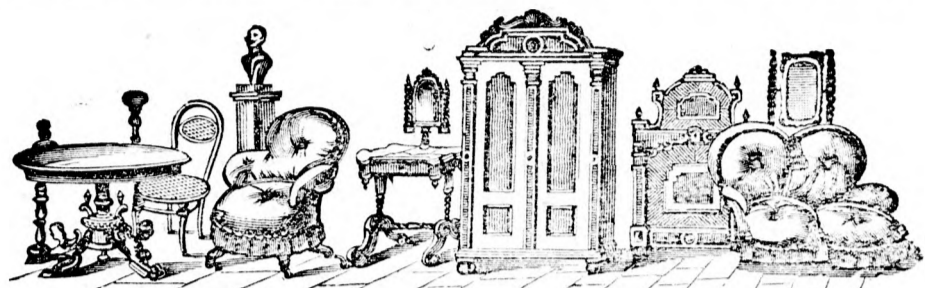
Főtörekvésem leendő, pontos és lelkiismeretes kiszolgáltatás által tisztelt vevőim bizalmát teljes mértékben kivívni.

Magamat a nagyérdemű közönség pártfogásába ajánlván maradok kintünő tisztelettel Zomborban, 1886. augusztus hó 30-án

Loschitz Ignác,

első báttaszéki hengermalom zombori képviselője.

3-3

ÉRTESETÉS és MEGHIVÁS.

Van szerencsém Zombor város és környékének nagyrabecsült vevőim és t. e. közönségének szíves tudomására hozni, hogy évek óta **Budapesten, Gizellatér 3. sz. a. volt butorraktáramat** f. évi augusztus 1-jével a fővárosi árvaszék által eddig birt. hivatali helyiségeibe: **Rózsa-tér és Lipót-utca sarkán** (a régi városháza mögött) helyeztem át. — Eme helyiség változtatásnak főcélja a butorszakmában egy új rendszernek alakítása, azaz: **különálló, teljesen felszerelt mintatermek és szobák**, melyek az árúk alapos megtekintettségét, azok minősége és izléses kivitelének megbirálhatóságát lehetővé teszik. — Ezen alkalmattal a volt helyiségemből áthozott **összes asztalos és kárpitos butorkészlet rendkívül olcsó áron** eladatik és meghívom nagyrabecsült vevőim és a t. e. közönséget ezen kedvező butorbeszerzési alkalom felhasználására. — **Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.**

Sárkány Ig.

butorgyáros **Budapesten, Rózsa-tér és Lipót-utca sarkán,**
(a régi városháza mögött.)

3-3

694. szám.
bv. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróság 2440. 2696./1886 számú végzése által Arsenovits Teofil Bolta zombori lakos javára Masirevits István és György zombori lakosok ellen 100 ft és 100 ft tőkének, ennek 1885. évi október hó 1. napjától és 1885. évi augusztus hó 1. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 33 ft 54 kr. perköltetés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 388 ft-ra becsült lovak, kocsik, juhok és sertésekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3955./1886 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban a városháza udvarában leendő eszközzésére **1886. évi szeptember hó 17. napjának d. e. 9 órája** határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1886. évi szept. hó 4. én.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

15. szám.
1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszék 6567./p. 1885. számú végzése által Spitzer és Kohn cég, német-palánkai lakos végrehajtatók javára, Illin Próka tovarisovai lakos ellen 124 ft 32 kr tőke, ennek 1885. évi aug. hó 31-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 68 ft 62 kr perköltetés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 757 ft-ra becsült hambár, szarvasmarha, s-rtvések, koesi, ló, öla és kenderből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1795./polg. 1886. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Tovarisonán leendő eszközzésére **1886. évi szeptember hó 14-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1886. évi szeptember hó 1-én.

Haba István
kir. bír. végrehajtó.

Vendéglő eladási hirdetmény.

Ó-Kanizsa, 15 ezer lakossal bíró mezővárosában a piac-téren, évek óta vendéglőül használt házamat örök áron eladni szándékozván, azt ezennel közhírré teszem.

A telek maga 650 □ öl területű, melyen a következő épületek s helyiségek vannak építve, u. m.: a főépületben van egy csapszék, 1 közönséges ivószoba, 1 előszoba, 1 biliard (nagy) terem, 3 vendégszoba, 1 konyha, 1 éléstár, a vendéglős számára 1 lakszoba. Az alsó épületben van: 1 mosó-konyha, 1 szoba. Van végül: 2 istálló, 3 szín, 1 jégverem.

Az udvar egyrésze zárt és parkirozott, melyben tekepálya (kuglizó) van s mely igen kerestet nyári mulatóhely. A teleken van szőlős és gyümölcsös kert is, mely rendszeres kezelés mellett a vendéglő évi gyümölcs és szőlő szükségletét bőven ellátja.

A főépület összes helyiségei a szükségessékel bebutorozták, miket a vevő — ha akar — átvehet.

A vendéglő ára mérsékelt; fizetési feltételei pedig igen kedvezők, melyek nálam — mint háztulajdonosnál — minden időben megtudhatók.

Zentán, 1886. évi szeptember havában.

Homay János,

3-2 a „Magyar király“ szálloda bérlője.

9132. sz.
1886.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alulírt m. kir. jószágigazgatóság részéről ezen nel közhírré tétetik, hogy a titeli aradalomhoz tartozó s alább megnevezett bértárgy további hasznosítása céljából **Titelben a község házában 1886. évi október hó 7-én d. e. 10 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénz leteendő s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlatok is 10% bánatpénz melléklendő. Ily zárt ajánlatok f. évi október hó 5-ig ezen kir. jószágigazgatósághoz is benyújthatók. Vagyontalan egyének, vagy a multra nézve hátralekös régi bérlők, továbbá esőd, gyámság, vagy gondnokság alatt álló egyének, az árverésben részt nem vehetnek. A részletes feltételek a nagybecskerei kir. ispánságnál betekinthetők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Haszonbérbe fog adatni a titeli tiszai hajóhid és révvám jog (a kikötői vagyis cölöpíj szedési-jog nélkül) 1201 forint évi kiküldési árral, 1837. évi január 1-től 6 évre. Szegeden, 1886. évi augusztus 29. **M. kir. államjószágigazgatóság.** (Utánnomás nem díjazatik.) 2-1

Zombor, 1886. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Ház bérbeadás.

Belvárosban Basa-utca 199. szám alatt, a lakályosság és kényelem minden igényeinek megfelelő

lakóház

folyo évi november hó 1-től kiadó.

Ugyanott két, esetleg egy nagy **bor-pince**

is azonnal bérbe vehető.

Bővebb értesítés **Kovácsfi Alajos** urnál (Bezdáni-út) nyerhető.

3-3

A tulajdonos.

1300. sz.
1886.

Pályázati hirdetmény.

Katymár községében leköszönés folytán a község szülésznoi állomás üresedésbe jövén, alulírott eljárárság által annak betöltésére pályázat hirdetetik.

Az állás javadalmá 105 ft készpénz, 2 öl tüzelőfa, 6 pozsonyi mérő kétszeres buza a községtől, továbbá szülési eseteknél mindenkor 60 kr mellék illetmény.

A választás napja folyó évi szeptember hó 22-ére tűzetik ki.

Felhivatnak tehát mindazok, kik pályázni óhajtanak, hogy az oklevéllel és esetleg működési bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket a választást megelőző 2 nappal, vagyis szeptember hó 20-ig bezárólag a községi eljárársághoz annál bizonyosabban nyujtsák be, mert a későbbben érkezők tekintetbe vétetni nem fognak.

Katymáron, 1886. augusztus hó 29-én.

Oláh László,

Zelity Melchér,

jegyző.

3-2

bíró.

Házbérbeadás.

Szelence külvárosban, élénk forgalmu helyen: a sztapári és bátya utca sarkán, — az országos és hetivásár hely közelében fekvő, s jó karba helyezett lakház — mely áll: 5 csinos tágas szoba, 1 felső-konyha, 1 tágas felszer, 2 istálló, 1 alsó-konyha, 1 cselédszoba, 1 nagy pince — s végül igen tágas udvar és konyha-kertből **1886 évi november hó 1-től** számított egy vagy több évre, előnyös feltételek mellett, **vendéglő helyiségű** bérbeadandó.

Kívánatra azonban magán lakháznak is kiadattatik.

Bővebb értesítéssel szívesen szolgál a tulajdonos: **Thurszky Zsigmond ügyvédjelölt** (lakik a vásártéren). 3-3

Gyakornok kerestetik.

Irodamba, teljes ellátás és némi mellékjövedelem mellett, egy gyakornok, kinek a magyar és német nyelvet birnia kell, azonnal felvétetik.

Bővebb értesítést ad

Zányi József

3-2

Veprovác község jegyzője.

Ad 405. sz.
ex 1886.

Árlejtsési hirdetmény.

Vaskút község előjárósága által ezennel közhírré tétetik, hogy a községi jegyző részére megvásárolt lakásban eszközzendő javítások és módosítások — melynek alapos körülírása az árlejtsési feltételekben megtekinthetők — találatnak szükségesnek, s így ezen munkálatok teljesítésére 400 ft o. é. kikiáltási ár van megállapítva.

Az árlejtezni kívánók 10%-os bánatpénzzel ellátva folyó évi szeptember hó 11-én megjeleni felkéretnek.

Kelt Vaskúton, 1886. évi augusztus hó 29-én.

Jegyző ur szabadságon:

Szatmáry József
aljegyző.

3-3

Lagner Antal
bíró.